

KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM
GIMNIZIJA
OPĆI PROGRAM**

Predmet: ENGLISH JEZIK (I strani jezik)

Sarajevo, avgust, 2016.

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16 i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16, ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta Engleski jezik.

ČLANOVI KOMISIJE ZA SREDNJU ŠKOLU:

Mirela Vasić, prof. „Četvrta gimnazija Ilidža“

Edina Lokvančić, prof. „Treća gimnazija Sarajevo“

Eldin Grabovica, prof. „Srednja škola metalkih zanimanja“

Sabina Bećić Isić, prof. „Srednja elektrotehnička škola Sarajevo“

NAPOMENA: Srednje škole za stručno obrazovanje i obuku koje imaju posebnu saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade izvode nastavu prema Nastavnom planu i programu za gimnaziju, opći program (prvi strani jezik)

SADRŽAJ

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA PRVI RAZRED	4
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA DRUGI RAZRED	15
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA TREĆI RAZRED	26
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA ČETVRTI RAZRED.....	37
PRILOG: KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE PREZENTACIJSKIH I KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA	49
LITERATURA	55

**1. RAZRED GIMNAZIJE, DESETA GODINA UČENJA
PRVI STRANI JEZIK**

(3 časa sedmično/tjedno – 105 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

CILJANI NIVO ZNANJA

1. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B1	B1	B1	B1

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje ➤ glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti ➤ veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervju, kratka predavanja i kratke vijesti
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima ➤ razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta ➤ skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uradili određeni zadatak

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti ➤ prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama
Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ učestvovati u konverzaciji o različitim temama, kao što su: zdravlje, sport, porodica, okoliš i ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu ➤ voditi diskusiju bez prevelike pripreme jer su već savladali osnove jezika te im usvojeni vokabular to omogućava ➤ povezivati rečenice tako da mogu diskutovati o svojim planovima, snovima, željama te obrazložiti svoje stajalište na određene teme ➤ prepričavati sadržaj knjige ili filma, te opisivati svoje reakcije na pročitano ili viđeno ➤ izlagati prezentacije i raditi projekte
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu ➤ opisati osobu, pejzaž ili objekte zadržavajući se na detaljima ➤ prepričati priču i opisivati događaje ➤ napisati neformalno pismo poštujući konvencije pisanja neformalnog teksta ➤ opisati sadržaj određene knjige ili filma, te opisati svoje reakcije i dojmove ➤ usvojiti i primjeniti osnove pisanja eseja.

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirođan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,

- naučiti da poštju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,

- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe odredene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještina govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujući predak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizlazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svjetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturnih elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrvanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. . Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitanu lektiru. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikidan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitanu lektiru itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA (pisana i usmena provjera znanja): Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju jednu lektiru u polugodištu.

PROJEKTI / PREZENTACIJE (usmena provjera znanja): Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade jednu prezentaciju / projekat u polugodištu samostalno ili u grupama

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREM

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA PRVI RAZRED GIMNAZIJE
PRVI STRANI JEZIK
(3 časa sedmično/tjedno – 105 časova godišnje)

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Identitet, ličnost, multikulturalnost • Zdravlje, hrana, sport • Dom i porodica • Kultura mladih , tehnologija i mediji • Zemlje engleskog govornog područja • Zaštita okoliša • Umjetnost, književnost, muzika • Bosna i Hercegovina - kultura, tradicija i historija 	<p>SLUŠANJE Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje • glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti • veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervju, kratka predavanja i kratke vijesti <p>ČITANJE Učenici će čitati tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima • razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: <i>some, any</i> • Složenice u jednini i množini <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (padež subjekta i objekta) • Pokazne (<i>this, that, these, those</i>) • Upitne/Relativne (<i>who, which, what, whose</i>) • Prisvojne (<i>mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's</i>) <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članovi (<i>a,/an, the, zero</i>) • Prisvojni pridjevi • Pokazni pridjevi: <i>this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)</i> • Pridjeve neodređene količine i broja 	<p>Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme. Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Afikse koji se odnose na date teme i gramatiku,(<i>friendship, discussion</i>)</p> <p>Sinonime i parcijalne sinonime: (<i>attractive - good-looking-handsome</i>)</p> <p>Antonime, koji se odnose na date teme , (<i>popular, unpopular; obedient, disobedient; sensitive, insensitive; considerate, inconsiderate</i>)</p> <p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme,</p>

	<p>zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta</p> <ul style="list-style-type: none"> • skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uredili određeni zadatak • pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti • prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama <p>GOVOR</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učestvovati u konverzaciji o različitim temama, kao što su: zdravlje, sport, porodica, okoliš i ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu • voditi diskusiju bez prevelike pripreme jer su već savladali osnove jezika te im usvojeni vokabular to omogućava • povezivati rečenice tako da mogu diskutovati o svojim planovima, 	<p>(<i>some, any, much, many, all, (a) few, (a) little</i>)</p> <p>• Pravilno i nepravilno poređenje pridjeva</p> <p>Veznici:</p> <p>• <i>despite; although, however, nevertheless, therefore, moreover, in addition, all in all, in conclusion</i></p> <p>Prilozi:</p> <p>• način (<i>good – well, friendly – in a friendly way/manner</i>)</p> <p>• mjesto</p> <p>• vrijeme</p> <p>• komparacija priloga</p> <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <p>• Present Simple (potvrđni, odrični, upitni)</p> <p>• Present Continuous (potvrđni, odrični, upitni)</p> <p>• Past Simple Tense (potvrđni, upitni i odrični)</p> <p>• Past Continuous Tense</p>	<p>(<i>schoolday, power station, petrol pump, portrait painter, download, old-fashioned, brand-new, big-headed</i>)</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (<i>take up an activity, do a sport, go for a walk, go on a diet</i>)</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Prepozicijske fraze sa glagolima koji se odnose na date teme (<i>believe in, belong to, agree with, apologize for</i>)</p> <p>Frazalni glagoli koji se odnose na date teme (<i>turn down, work on, keep at, run out, back up</i>)</p>
--	--	--	---

	<p>snovima, željama te obrazložiti svoje stajalište na određene teme</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepričavati sadržaj knjige ili filma, te opisivati svoje reakcije na pročitano ili viđeno • izlagati prezentacije i raditi projekte <p>PISANJE</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu • opisati osobu, pejzaž ili objekte zadržavajući se na detaljima • prepričati priču i opisivati događaje • napisati neformalno pismo poštujući konvencije pisanja neformalnog teksta • opisati sadržaj određene knjige ili filma, te opisati svoje reakcije i dojmov • usvojiti i primjeniti osnove pisanja eseja. 	<p>(potvrđni, odrični, upitni)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Future Simple Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Present Continuous Tense / Present Simple Tense / Be Going To za izražavanje budućnosti • Present Perfect Simple (potvrđni, odrični, upitni) • Verb Patterns: -ing i infinitive (love, hate, like, can't stand) • Modal verbs: can, could, have to/don't have to, should • Passive Voice – Present Simple, Past Simple, Present Perfect Simple, Future Simple and modal verbs • Reported Speech – statements and requests <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relativne – defining / non-defining • Vremenske • Kondicionalne (tip 0, 1, 2) 	<p>Idiomi koji se odnose na date teme <i>(the right as rain, drop like flies, be back on your feet)</i></p> <p>NAPOMENA: Navedena leksika je prijedlog i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	---	--	---

2. RAZRED GIMNAZIJE, JEDANAESTA GODINA UČENJA

PRVI STRANI JEZIK

(3 časa sedmično/tjedno – 105 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

CILJANI NIVO ZNANJA

2. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B1+	B1+	B1+	B1+

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje ➤ razumjeti glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti ➤ razumjeti veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervju, kratka predavanja i kratke vijesti. ➤ pratiti mnoge filmove sa ili bez titlova u kojima su akcija i vizuelni efekti uglavnom nosioci priče sa kratkim i jasnim rečenicama.
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima. ➤ razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta ➤ skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uredili određeni zadatak ➤ pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ identifikovati glavne zaključke u tekstovima sa različitim argumentima ➤ uočiti rečenicu sa argumentom radi davanja objašnjenja ili ličnog komentara ➤ prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama. ➤ Čitati lektire na engleskom jezike koje su primjerene nivou B1+
Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ učestvovati u diskusiji o različitim temama, kao što su : obrazovanje, putovanja, tehnologija i mladi, te ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu ➤ neusiljeno i jasno izražavati svoje stavove, te voditi diskusiju tako da su im ideje i stavovi jasno obrazloženi ➤ sudjelovati u raspravama u okviru poznatih situacija, jasno braniti svoje stavove ,te isticati prednosti i mane na određenu temu
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati detaljan tekst o velikom broju tema iz područja svog interesa ➤ napisati esej gdje će obrazlagati za i protiv stajališta, te navoditi argumente i primjere kako bi se ispoštovala forma eseja u engleskom jeziku ➤ prepričati događaje sa mnogo detalja i opisa ➤ napisati jednostavno formalno pismo poštujući sve konvencije formalnog stila pisanja u engleskom jeziku ➤ usvojiti i primjeniti osnove pisanja jednostavnog životopisa (CV)

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življjenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirođen za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještina govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** . Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujućapredak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i

verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrvanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitanu lektiru. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikidan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je ospozobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitanu lektiru itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA (pisana i usmena provjera znanja): Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju jednu lektiru u polugodištu.

PROJEKTI / PREZENTACIJE (usmena provjera znanja): Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici samostalno ili/ i u grupi rade jednu prezentaciju / projekat u polugodištu.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA DRUGI RAZRED GIMNAZIJE
PRVI STRANI JEZIK
(3 časa sedmično/tjedno – 105 časova godišnje)

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
* Obrazovanje, škola, koledž, univerzitet	SLUŠANJE Učenici će moći:	Imenice: • Pravilnu i nepravilnu množinu	Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme. Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:
• Putovanja i prevoz	• razumjeti činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje.	• Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: some, any	
• Kultura mladih, porodica, identitet		Zamjenice: • Lične (padež subjekta i objekta) • Pokazne (this, that, these, those) • Upitne (who, which, what, whose) • Prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's)	Prefikse i sufikse koji se odnose na date teme i gramatiku, (friendship ,discussion)
• Komunikacija i mediji	• razumjeti glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti.	• Neodređene (somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing)	Sinonime i parcijalne sinonime: (attractive-good-looking-handsome)
• Genijalni umovi,nauka, izumi i inovacije (pozitivan osvrt na osobe sa posebnim potrebama)	• razumjeti veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervju, kratka predavanja i kratke vijesti.	Pridjevi i Determinatori: • Članovi (a, an, the, zero) • Prisvojne pridjeve • Upitni pridjevi: (what, which,	Antonime, koji se odnose na date teme , (popular, unpopular; obedient, disobedient; sensitive, insensitive; considerate, inconsiderate, itd.)
• Zaštita okoliša			
• Zemlje engleskog govornog područja	• pratiti mnoge filmove sa ili bez titlova u kojima su akcija i vizuelni efekti uglavnom nosioci		

<ul style="list-style-type: none"> Bosna i Hercegovina – kultura, tradicija i historija, identitet, ličnost 	<p>priče sa kratkim i jasnim rečenicama.</p> <p>ČITANJE</p> <p>Učenici će čitati tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima. • razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta. • skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uradili određeni zadatak. • pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti. • identifikovati glavne zaključke u 	<p>whose)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisne pridjeve vezane za zadane teme • Pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys) • Pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, man <p>Veznici :</p> <p>despite; although, however, nevertheless, therefore, moreover, in addition, all in all, in conclusion...etc.</p> <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (good – well, friendly – in a friendly way/manner) • mjesto • vrijeme komparacija priloga <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple (potvrdni, odrični, upitni) • Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni) 	<p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme (<i>schoolday, power station, petrol pump, portrait painter, download, old-fashioned, brand-new, big-headed</i>)</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (<i>take up an activity, do a sport, go for a walk, go on a diet</i>)</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Prepozicijske fraze sa glagolima koji se odnose na date teme (<i>believe in, belong to, agree with, apologize for...</i>)</p> <p>Frazalni glagoli koji se odnose na date teme (<i>turn down, work on, keep at, run out, back up...</i>)</p>
--	--	--	---

<p>tekstovima sa različitim argumentima.</p> <ul style="list-style-type: none"> • uočiti rečenicu sa argumentom radi davanja objašnjenja ili ličnog komentara. • prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama. -čitati lektire na engleskom jeziku koje su primjerene nivou B1+ <p>GOVOR</p> <p>Učenici će moći :</p> <ul style="list-style-type: none"> -učestvovati u diskusiji o različitim temama, kao što su : obrazovanje, putovanja, tehnologija i mladi, te ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. -neusiljeno i jasno izražavati svoje stavove, te voditi diskusiju tako da su im ideje i stavovi jasno obrazloženi 	<ul style="list-style-type: none"> • Past Simple Tense (potvrđni, upitni i odrični oblik) • Past Continuous Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Future Simple Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Present Continuous Tense / Present Simple Tense / Be Going To za izražavanje budućnosti • State and activity verbs (seem, look, understand, know...) • Modal verbs: can ,could, may,have to, must, will, would • Present Perfect Simple Tense & Present Perfect Continuous (for, since, yet, just, so far, already, recently...) • Past Perfect Simple Tense •used to / would + infinitive • Verb patterns: gerund / infinitive (enjoy+ing; decide+to-inf.) • Passive Voice – all forms (simple and continuous tenses) • Reported Speech- statements, requests and questions, <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> •relativne-defining / non-defining 	<p>Idiomi koji se odnose na date teme (<i>the right as rain, drop like flies, be back on your feet...</i>)</p> <p>NAPOMENA: Navedena leksika je prijedlog i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	---	--

<p>-sudjelovati u raspravama u okviru poznatih situacija, jasno braniti svoje stavove ,te isticati prednosti i mane na određenu temu.</p> <p>-prezentovati detaljno i jasno sadržaje na određene teme kroz prezentacije samostalno ili u grupi</p> <p>PISANJE</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none">• napisati detaljan tekst o velikom broju tema iz područja svog interesa.• napisati esej gdje će obrazlagati za i protiv stajališta, te navoditi argumente i primjere kako bi se ispoštovala forma eseja u engleskom jeziku.• pričati događaje sa mnogo detalja i opisa• napisati jednostavno formalno pismo poštujući sve konvencije formalnog stila pisanja u engleskom jeziku.• usvojiti i primjeniti osnove pisanja jednostavnog životopisa (CV).	<p>•vremenske i kondicionalne (tip 0,1,2)</p>	
--	--	--

**3. RAZRED GIMNAZIJE, DVANAESTA GODINA UČENJA
PRVI STRANI JEZIK**

(3 časa sedmično/tjedno – 105 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA**CILJANI NIVO ZNANJA**

3. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B2	B2	B2	B2

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti standardni govor, uživo ili snimljen o poznatim i nepoznatim temama sa kojima se susreće u ličnom, društvenom, akademskom ili profesionalnom životu. ➤ razumjeti glavne ideje lingvistički kompleksnog govora o konkretnim i apstraktnim temama koje se izgovaraju na standardnom dijalektu, uključujući kompleksniju stručnu diskusiju unutar njihovog stručnog usmjerenja ➤ pratiti prošireni govor i kompleksne rečenice ukoliko im je tema prilično poznata i tok govora označen vidljivim markerima činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dobiti informaciju, ideju i mišljenja iz specijaliziranih izvora u okviru njihovog interesovanja ➤ razumjeti stručne i druge članke van njihovog stručnog usmjerenja ukoliko povremeno mogu koristiti rječnik da bi potvrdili svoju interpretaciju terminologije. ➤ razumjeti članke i izvještaje koji se odnose na savremene teme u kojima autori mogu koristiti posebne rečenice ili mišljenja. ➤ razumjeti veći dio TV vijesti i programa o trenutnim zbivanjima.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti dokumentarce, intervjuje uživo, talk show, drame i većinu filmova ispisanih na standardnom standardnom dijalektu. ➤ razumjeti skraćene verzije književnih djela (graded readers – nivo B2) uz upotrebu rječnika.
Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dati jasne, sistematicne opise sa prikladnim naglašavanjem važnih stavki i relevantnim detaljima kojima ih podržavaju ➤ spontano izaći iz okvira pripremljenog teksta i pratiti interesantne komentare publike, te pokazati fluentnost i lakoću izražavanja ➤ samostalno i / ili u grupi izlagati jasnu i pripremljenu prezentaciju, istaknuti razloge za i protiv o određenim mišljenjima i istaći prednosti i mane raznih pojava. ➤ odgovoriti na niz popratnih pitanja sa određenim nivoom fluentnosti i spontanosti, a koji ne predstavljaju prepreku ni za njih niti za publiku. Ovaj dio se odnosi i na pročitane tekstove i lektire
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pisati jasne i detaljne tekstove na razne teme u okviru njihovog interesovanja, sintetizirajući i evaluirajući informacije i argumente iz različitih izvora. ➤ pisati jasne i detaljne opise stvarnih ili izmišljenih događaja i iskustava ističući odnose između ideja u jasno povezanom tekstu i prateći konvencije žanra o kojem je riječ. ➤ pisati detaljan kritički osvrt na film, knjigu ili predstavu. ➤ pismeno odgovarati na složena pitanja u vezi likova iz knjige ili filma i njihovih odnosa, ističući svoje kritičko mišljenje uz korištenje citata iz knjige. ➤ napisati esej ili izvještaj sa razrađenom strukturom i argumentacijom, i određenim brojem riječi.

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirođen za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,

- naučiti da poštju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještina govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** . Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujući predak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i

verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrvanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitanu lektiru. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikidan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je ospozobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitanu lektiru itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA (pisana i usmena provjera znanja): Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju dvije lektire u jednom polugodištu, s tim što bi druga lektira podrazumijevala stručni članak ili priču usko vezanu za izbornu područje koje učenik izučava.

PREZENTACIJE (usmena provjera znanja): Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času odnosno koje su usko vezane za njihovo izbornu područje, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade jednu samostalnu / u parovima prezentaciju tokom školske godine.

PROJEKTI (usmena provjera znanja): Obavezan jedan projekat na teme koje se obrađuju na času ili teme koje su usko vezane za njihovo izbornu područje u grupi od tri ili više učenika tokom jednog polugodišta.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA TREĆI RAZRED GIMNAZIJE
PRVI STRANI JEZIK
(3 časa sedmično/tjedno – 105 časova godišnje)

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
• Ličnost, odrastanje, karakteristike i slobodne aktivnosti	SLUŠANJE Učenici će reagovati: <ul style="list-style-type: none">• razumjeti standardni govor, uživo ili snimljen o poznatim i nepoznatim temama sa kojima se susreće u ličnom, društvenom, akademskom ili profesionalnom životu.	Imenice: <ul style="list-style-type: none">• Pravilnu i nepravilnu množinu• Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: some, any• Složenice u jednini i množini• Množina imenica stranog porijekla Zamjenice: <ul style="list-style-type: none">• Lične (padež subjekta i objekta)• Pokazne (this, that, these, those)• Upitne (who, which, what, whose)• Prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's)• Neodređene (somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing)	Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme: Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste: Prefiks i sufikse koji se odnose na date teme i gramatiku, (membership, independence, ability) Sinonime i parcijalne sinonime: (attractive-good-looking-handsome) Antonime, koji se odnose na date teme , (npr. usual, unusual; obedient, disobedient; tolerant, intolerant; patient, impatient, itd.)
• Zdravlje i zaštita okoliša			
• Obrazovanje i zanimanja			
• Putovanja, zemlje i gradovi			
• Evropska unija, globalizacija i multikulturalnost			
• Kultura, medijska kultura i sport			
• Novac i konzumerizam	ČITANJE Učenici će čitati tekstove i reagovati: <ul style="list-style-type: none">• dati jasne, sistematicne opise sa prikladnim naglašavanjem važnih	Pridjevi i Determinatori: <ul style="list-style-type: none">• Članovi (a, an, the, zero)• Prisvojne pridjeve• Opisne pridjeve vezane za zadane teme	

<ul style="list-style-type: none"> Kultura i običaji Bosne i Hercegovine 	<p>stavki i relevantnim detaljima kojima ih podržavaju.</p> <ul style="list-style-type: none"> spontano izaći iz okvira pripremljenog teksta i pratiti interesantne komentare publike, te pokazati fluentnost i lakoću izražavanja. samostalno i / ili u grupi izlagati jasnu i pripremljenu prezentaciju, istaknuti razloge za i protiv o određenim mišljenjima i istaći prednosti i mane raznih pojava. odgovoriti na niz popratnih pitanja sa određenim nivoom fluentnosti i spontanosti, a koji ne predstavljaju prepreku ni za njih niti za publiku. Ovaj dio se odnosi i na pročitane tekstove i lektire <p>GOVOR</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> dati jasne, sistematicne opise sa prikladnim naglašavanjem važnih stavki i relevantnim detaljima kojima ih podržavaju. spontano izaći iz okvira pripremljenog teksta i pratiti 	<ul style="list-style-type: none"> Pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys) Pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, many, all, (a) few, (a) little Složeni pridjevi Pravilno(-er,-est, more (than), most, as....as, not as.....as) i nepravilno (good,better, the best) poređenje pridjeva <p>Veznici : despite; although, however, nevertheless, therefore, moreover, in addition, all in all, in conclusion...etc. (including all the structures and forms that follow them)</p> <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Prilozi za način (good – well, friendly – in a friendly way/manner) mjesto vrijeme <p>komparacija priloga</p> <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> Present Simple 	<p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme, npr. <i>soundtrack, thought-provoking, horse race, portrait painter, download, setback, tight-fisted</i>) itd.</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (<i>take up an activity, do a sport, go for a walk, heavy rain</i>)</p> <p>Homofone, koji se odnose na date teme (<i>sun, son; here, hear; new, knew; no, know</i>) itd.</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Prepozicijske fraze sa glagolima koji se odnose na date teme (<i>believe in, belong to, agree with, apologize for, take after...</i>)</p>
---	---	--	---

<p>interesantne komentare publike, te pokazati fluentnost i lakoću izražavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno i / ili u grupi izlagati jasnu i pripremljenu prezentaciju, istaknuti razloge za i protiv o određenim mišljenjima i istaći prednosti i mane raznih pojava. • odgovoriti na niz popratnih pitanja sa određenim nivoom fluentnosti i spontanosti, a koji ne predstavljaju prepreku ni za njih niti za publiku. Ovaj dio se odnosi i na pročitane tekstove i lektire. <p>PISANJE</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisati jasne i detaljne tekstove na razne teme u okviru njihovog interesovanja, sintetizirajući i evaluirajući informacije i argumente iz različitih izvora. • pisati jasne i detaljne opise stvarnih ili izmišljenih događaja i iskustava ističući odnose između ideja u jasno povezanim tekstu i prateći konvencije žanra o kojem je riječ. • pisati detaljan kritički osvrt na 	<p>(potvrđni, odrični, upitni)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Continuous (potvrđni, odrični, upitni) • Past Simple Tense (potvrđni, upitni i odrični oblik) • Past Continuous Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Future Simple Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Present Continuous Tense / Present Simple Tense / Be Going To za izražavanje budućnosti • Future Continuous Tense / Future Perfect Simple Tense • Modal verbs: obligation, prohibition, advice, speculation, deduction: Present and past <ul style="list-style-type: none"> • Present Perfect Simple Tense & Present Perfect Continuous (for, since, yet, just, so far, already, recently...) • Past Perfect Simple Tense (u rečenicama sa after/when/before) • used to / would + infinitive • Verb patterns: -ing or infinitive • Passive Voice – simple and continuous tenses 	<p>Frazalni glagoli koji se odnose na date teme (<i>get along with, work on, keep at, turn down, back up...</i>)</p> <p>Idiomi koji se odnose na date teme (<i>the right as rain, drop like flies, rat race to have edge over something</i>)</p> <p>NAPOMENA Navedena leksika je prijedlog i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	--	--

	<p>film, knjigu ili predstavu.</p> <ul style="list-style-type: none">• pismeno odgovarati na složena pitanja u vezi likova iz knjige ili filma i njihovih odnosa, ističući svoje kritičko mišljenje uz korištenje citata iz knjige.• napisati esej ili izvještaj sa razrađenom strukturom i argumentacijom, i određenim brojem riječi.	<ul style="list-style-type: none">•Reported speech- statements and commands . <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none">•namjerne•relativne (defining / non-defining)•posljedične•vremenske i kondicionalne (tip 0,1,2,3)	
--	---	---	--

**4. RAZRED GIMNAZIJE, TRINAESTA GODINA UČENJA
PRVI STRANI JEZIK
(3 časa sedmično/tjedno – 90 časova godišnje)**

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA**CILJANI NIVO ZNANJA**

4. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B2+	B2+	B2+	B2+

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje ➤ glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti ➤ veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervju, kratka predavanja i kratke vijesti
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima ➤ razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta ➤ skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uredili određeni zadatak ➤ pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti ➤ prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama

Govor	Učenici će: <ul style="list-style-type: none">➤ učestvovati u konverzaciji o različitim temama, kao što su: zdravlje, sport, porodica, okoliš i ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu➤ voditi diskusiju bez prevelike pripreme jer su već savladali osnove jezika te im usvojeni vokabular to omogućava➤ povezivati rečenice tako da mogu diskutovati o svojim planovima, snovima, željama te obrazložiti svoje stajalište na određene teme➤ prepričavati sadržaj knjige ili filma, te opisivati svoje reakcije na pročitano ili viđeno➤ izlagati prezentacije i raditi projekte
Pisanje	Učenici će moći: <ul style="list-style-type: none">➤ napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu➤ opisati osobu, pejzaž ili objekte zadržavajući se na detaljima➤ prepričati priču i opisivati događaje➤ napisati neformalno pismo poštujući konvencije pisanja neformalnog teksta➤ opisati sadržaj određene knjige ili filma, te opisati svoje reakcije i dojmove➤ usvojiti i primjeniti osnove pisanja eseja.

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različnostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življjenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učitivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirođan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještina govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** . Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujući predak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i

verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrvanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitanu lektiru. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikidan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je ospozobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitanu lektiru itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA (pisana i usmena provjera znanja): Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju dvije lektire u jednom polugodištu s tim što bi druga lektira podrazumijevala stručni članak ili priču usko vezanu za izbornu područje koje učenik izučava.

PREZENTACIJE (usmena provjera znanja): Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje su usko povezane sa njihovim usmjerenjem, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade jednu samostalnu / u parovima prezentaciju tokom školske godine.

PROJEKTI (usmena provjera znanja): Obavezan jedan projekat na teme koje se obrađuju na času ili koje su vezane za njihovo izborno područje u grupi od tri ili više učenika tokom školske godine.

NAPOMENA: Nastavnik/ica odvaja vrijeme u drugom polugodištu za sistematizaciju i ponavljanje kompletног gradiva iz oblasti gramatike, vokabulara, te svih vještina na nivou B2. Cilj je primjena stечenog znanja nakon gimnazije, a i pripremanje učenika za polaganje ispita iz Engleskog jezika na eksternoj maturi, ukoliko se ona bude sprovodila.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA ČETVRTI RAZRED GIMNAZIJE
PRVI STRANI JEZIK
(3 časa sedmično/tjedno – 90 časova godišnje)

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Ličnost, fizički izgled i ponašanje • Obrazovanje, karijera i međuljudski odnosi (pozitivan osvrt na osobe sa posebnim potrebama) • Kultura, umjetnost i medijska kultura • Zaštita okoliša • Genijalni umovi, izumi i inovacije (pozitivan osvrt na osobe sa posebnim potrebama) • Zločini i kazne • Kultura i običaji Bosne i Hercegovine 	<p>SLUŠANJE</p> <p>Učenici će reagovati: razumjeti standardni govor, uživo ili snimljen o poznatim i nepoznatim temama sa kojima se susreće u ličnom, društvenom, akademskom ili profesionalnom životu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti glavne ideje lingvistički kompleksnog govora o konkretnim i apstraktnim temama koje se izgovaraju na standardnom dijalektu, uključujući stručnu diskusiju unutar njihovog stručnog usmjerenja. • pratiti prošireni govor i kompleksne rečenice ukoliko im je tema prilično poznata i tok govora označen vidljivim markerima. • prepoznati veliki broj idiomatskih 	<p>Učenici će ponavljati i učiti sljedeće:</p> <p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravilnu i nepravilnu množinu • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: some, any • Složenice u jednini i množini • Množina imenica stranog porijekla <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (padež subjekta i objekta) • Pokazne (this, that, these, those) • Upitne (who, which, what, whose) • Prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's) • Neodređene (somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing) <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članovi (a, an, the, zero) • Prisvojne pridjeve 	<p>Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme:</p> <p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>prefiks i sufikse koji se odnose na date teme i gramatiku, (<i>membership, independence, ability</i>)</p> <p>Sinonime i parcijalne sinonime: (<i>attractive-good-looking-handsome</i>)</p> <p>Antonime, koji se odnose na date teme , (<i>npr. usual, unusual; obedient, disobedient; tolerant, intolerant; patient, impatient, itd.</i>)</p> <p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme, npr. (<i>soundtrack, thought-provoking,</i></p>

	<p>izraza i kolokacija.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pratiti govor čak i ukoliko nije jasno strukturiran i kad su odnosi unutar njega neoznačeni. <p>ČITANJE Učenici će čitati tekstove i reagovati: dobiti informaciju, ideju i mišljenja iz specijaliziranih izvora u okviru njihovog interesovanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti stručne i druge članke van njihovog stručnog usmjerenja ukoliko povremeno mogu koristiti rječnik da bi potvrdili svoju interpretaciju terminologije. • razumjeti članke i izvještaje koji se odnose na savremene teme u kojima autori mogu koristiti posebne rečenice ili mišljenja. • razumjeti veći dio TV vijesti i programa o trenutnim zbivanjima. • razumjeti dokumentarce, intervjuje uživo, talk show, drame i većinu 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisne pridjeve vezane za zadane teme • Pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys) • Pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, many, all, (a) few, (a) little • Složeni pridjevi • Pravilno(-er, -est, more (than), most, as....as, not as.....as) i nepravilno (good, better, the best) poređenje pridjeva <p>Veznici : Despite, although, however, nevertheless, therefore, moreover, in addition, all in all, in conclusion...etc. (including all the structures and forms that follow them)</p> <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (good – well, friendly – in a friendly way/manner) • mjesto • vrijeme <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple (potvrđni, odrični, upitni) • Present Continuous (potvrđni, 	<i>horse race, portrait painter, download, setback, , tight-fisted) itd.</i>
--	---	--	--

	<p>filmova na standardnom dijalektu.</p> <p>-razumjeti skraćene verzije književnih djela (graded readers, nivo B2) uz upotrebu rječnika.</p> <p>GOVOR</p> <p>Učenici će moći:</p> <p>dati jasne, sistematiche opise i prezentacije sa prikladним naglašavanjem važnih stavki i relevantnim detaljima kojima ih podržavaju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • dati jasne i detaljne opise o raznim temama unutar njihovog polja interesovanja, te proširiti i podržavati ideje dodatnim stavkama i relevantnim primjerima. • spontano izaći iz okvira pripremljenog teksta i pratiti interesantne komentare publike, te pokazati fluentnost i lakoću izražavanja. • samostalno izlagati jasnú i pripremljenu prezentaciju, istaknuti razloge za i protiv o određenim 	<p>odrični, upitni)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Past Simple Tense (potvrđni, upitni i odrični oblik) • Past Continuous Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Future Simple Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Present Continuous Tense / Present Simple Tense / Be Going To za izražavanje budućnosti • Future Continuous Tense / Future Perfect Simple Tense • Modal verbs: obligation, prohibition, advice, speculation, deduction: present and past • Present Perfect Simple Tense & Present Perfect Continuous (for, since, yet, just, so far, already, recently...) • Past Perfect Simple Tense (u rečenicama sa after/when/before) • used to / would + infinitive • Verb patterns: -ing or infinitive • Participle clauses: present, past, perfect • Passive Voice – all forms (simple and continuous tenses, the passive gerund and infinitive and casautive 	
--	--	---	--

	<p>mišljenjima i istaći prednosti i mane raznih pojava.</p> <ul style="list-style-type: none"> • odgovoriti na niz popratnih pitanja sa određenim nivoom fluentnosti i spontanosti, a pogotovo nakon pročitanih tekstova ili/ i lektira. • samostalno i sa lakoćom učestvovati u debatama i diskusijama o različitim temama primjerenim njihovoj dobi i uzrastu i njihovom izbornom području. <p>PISANJE</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisati jasne i detaljne tekstove na razne teme u okviru njihovog interesovanja, sintetizirajući i evaluirajući informacije i argumente iz različitih izvora. • pisati jasne i detaljne opise stvarnih ili izmišljenih događaja i iskustava ističući odnose između ideja u jasno povezanom tekstu i prateći konvencije žanra o kojem je riječ. • pisati jasne i detaljne opise na različite teme koje su u vezi sa njihovim poljem interesovanja. 	<p>have + something + done)</p> <ul style="list-style-type: none"> •Reported speech – statements, questions, commands and other reporting structures Emphasis- intensifiers, inversion and cleft sentences <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> •namjerne •relativne •posljedične •vremenske i kondicionalne (tip 0,1,2,3 + mixed conditionals) •uzročne •zaključne •dopusne i suprotne 	
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none">• pisati detaljno struktiran kritički osvrt na film, knjigu ili predstavu koristeći složeni vokabular i složene rečenice uz upotrebu citata iz knjige ili filma.• pisati jasne i dobro struktuirane tekstove o kompleksnim temama ističući relevantne ideje, te obrazlagati mišljenja dodatnim stavkama, razlozima i relevantnim primjerima i adekvatno zaključiti tekst.• pisati jasne, dobro struktuirane i razrađene opise i izmišljene tekstove ličnim, prirodnim stilom koji je razumljiv čitaocu.• pisati esej ili izvještaj sa razrađenom argumentacijom i strukturom, te sa odgovarajućim naglašavanjem značajnih stavki i relevantnih detalja kojima se podržava stav.		
--	--	--

PRILOG: KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE PREZENTACIJSKIH I KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

Napomena: *Nastavnici mogu prilagođavati predložene kriterije prema sposobnostima, znanju i vještinama učenika, kao i prema kategorijama koje žele ocjenjivati.*

- THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS PROFICIENCY IN EXPRESSING ONESELF IN ENGLISH

CATEGORY	4	3	2	1	Score
Grammar	Grammar covered in class was used to communicate effectively.	A few minor difficulties arose from not using the grammar studied in class.	Grammatical errors led to many minor difficulties or one major breakdown in communication.	Grammatical errors severely hampered communication.	
Vocabulary	Vocabulary studied in class was used to express ideas eloquently.	A few minor difficulties arose from not using appropriate vocabulary.	Some difficulties arose due to limited vocabulary and/or bad diction.	Communication was severely hampered due to lack of vocabulary.	
Fluency	Student acted as a facilitator, helping the conversation flow and develop.	Some minor difficulties maintaining the conversation were evident.	Some effort was required to maintain the conversation. There may have been a few long pauses.	Much effort was required to maintain the conversation. There may have been many long pauses.	
Listening	Student responded to questions with appropriate answers, acknowledged all statements, and incorporated them into the discussion.	Student responded to most questions, acknowledged most statements, and incorporated many of these into the conversation.	Student failed to answer some questions appropriately OR failed to acknowledge some statements and incorporate these into the conversation.	Student didn't understand or ignored most questions and statements. Student may have been using notes.	

Voice and non-verbal communication	Pronunciation was clear and inflection and expressions were used to enhance communication.	No serious problems arose, but better pronunciation, inflection, and/or non-verbal communication could have made communication more efficient.	Some communication problems arose due to unclear pronunciation and/or lack of inflection and/or expression. Student may have been difficult to hear.	Pronunciation, inflection, and/or expression confused communication. Student may have been very difficult to hear.	
------------------------------------	--	--	--	--	--

- THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS ORAL PRESENTATIONS

CRITERIA	BELOW EXPECTED LEVEL	AT EXPECTED LEVEL	ABOVE EXPECTED LEVEL
Introduction of topic	Topic introduced.	Topic introduced clearly, and purpose of talk was made clear.	Topic introduced clearly and in an interesting way. Purpose of talk was made clear. Outline of points was given.
Development of topic	Some understanding of topic shown. Some links and connections made between ideas. Points are usually developed with minimum detail. Information is usually relevant.	Good understanding of topic shown. Links and connections between ideas made clear. Information was relevant and expressed in own words. Points were developed with sufficient and appropriate details.	A very good understanding of the topic shown. Links and connections between ideas made clear. Information was relevant and well expressed in own words. Points were well-organised and developed with sufficient and appropriate details.
Ability to engage and involve audience	Some eye contact was made. Techniques used to engage audience were minimal, or mainly ineffective.	An interesting approach taken to topic. Speaker used techniques such as visual aids and props, anecdote, surprising facts, direct audience participation.	Speaker monitored audience and adapts presentation accordingly. An interesting or original approach taken to the topic. Speaker used techniques such as visual aids and props, anecdote, humour, surprising facts, direct audience participation.
Suitability of presentation for purpose and audience	Attempts were made to tailor the presentation content to the intended purpose of informing, interesting or persuading.	The presentation content and structure was tailored to the audience and to the intended purpose of informing, interesting or persuading.	The presentation content, structure and delivery were closely tailored to the audience and to the intended purpose of informing, interesting or persuading.

Voice: clarity, pace, fluency	Presenter occasionally spoke clearly and at a good pace.	Presenter usually spoke clearly to ensure audience comprehension. Delivery was usually fluent.	Presenter spoke clearly and at a good pace to ensure audience comprehension. Delivery was fluent and expressive.
Vocabulary, sentence structure, grammar	The vocabulary of the presentation was mainly appropriate for the topic. The presentation content was occasionally grammatically correct.	The vocabulary of the presentation was appropriate for the topic. Sentence structures were usually correct. The presentation content was usually grammatically correct.	The vocabulary of the presentation was appropriate for the topic. A variety of phrases and sentence structures were used. The presentation content was grammatically correct.
Pronunciation	Pronunciation occasionally correct, but often hesitant and inaccurate.	Pronunciation and intonation is usually correct.	Pronunciation and intonation is correct and confident.
Cultural conventions for oral presentation	Greetings and general presentation are not culturally inappropriate.	Greetings are culturally appropriate. Questions are answered appropriately.	Greetings are culturally appropriate. Gestures, stance and eye contact are appropriate. Questions are answered appropriately.
Use of visual aids	No visual aids were used; OR Visual aids were occasionally appropriate and related to the spoken message.	Visual aids supported the presentation effectively. They clarified and reinforced the spoken message.	Visual aids were carefully prepared and supported the presentation effectively. They clarified and reinforced the spoken message. The aids added impact and interest to the presentation.
Conclusion of topic	An attempt was made to conclude the presentation.	The presentation was summed up clearly.	The presentation was summed up clearly and effectively, with key points emphasised.

Answering questions from audience	Not all questions could be answered. Questions answered with difficulty, and little knowledge of the topic was demonstrated.	Most questions answered. Answers showed good knowledge and understanding of the topic. Language was mainly correct.	Questions answered with little difficulty. Very good knowledge of the topic was demonstrated. Language was correct and fluent.
--	--	---	--

- THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS WRITING

	Unsatisfactory (1)	Satisfactory (2)	Good (3)	Very good (4)	Excellent (5)
Introduction and conclusion	Not relevant to the topic	Somewhat relevant to the topic	Quite relevant to the topic	Relevant to the topic with good topic sentence	Intriguing introduction, relevant to the topic with excellent topic sentence
Organization	Ideas not ordered	Ideas somewhat ordered	Ideas ordered + some details	Ideas well ordered + good details	Excellent flow of ideas from topic sentence + relevant details
Sentences	Almost no complete sentences; some fragments	Complete sentences with some run-on sentences	Complete sentences; some variety in length or type	Detailed complete sentences,no fragments,good variety in length and type	No sentence errors; variety in length and type; sentence type relate to style of writing
Grammar	Many basic grammatical errors	Many errors in agreement, number, tense	Some errors in agreement, number, tense	Few errors in agreement, number, tense	No errors in agreement, number, tense
Vocabulary	Very low level, limited basic vocabulary	Related words or ideas mentioned, still limited basic vocabulary	Attempts to use new key words in description; beyond basic vocabulary	Uses new key/related words and ideas correctly, varies language	Uses new key/ related words/ ideas easily; colourful, interesting words suitable for topic and audience
Spelling	Many spelling errors (85%)	Some spelling errors (70%)	Occasional spelling errors (50%)	Few spelling errors	No spelling errors
Handwriting	Not legible	Hard to read; not well formed	Mostly legible	Well formed letters	Neat, easy to read, well formed

LITERATURA

1. Ellis, R. (1997) *Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
2. Mihaljevic Djigunovic, J. and M. Vilke (2000) Eight Years After: Wishful Thinking vs the Facts of Life. In: Moon, J. and M.
3. Nikolov (eds) *Research into Teaching English to Young Learners: International Perspectives*. Pécs: University Press
4. Yule, G. (2010) *The Study of Language*, 4th edition. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Spencer, David (2011) *Gateway A 2*. London: MacMillan Publishers Limited.

KONSULTIRANI DOKUMENTI

Zajednički evropski referentni okvir za jezike

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf

Zajednički Nastavni plan i program za strane jezike, APOSO

<http://www.aposo.gov.ba/hr/files/2012/10/ZJNPP-za-strane-jezike-BOS-.pdf>

Smjernice za implementaciju zajedničke jezgre Nastavnih planova i programa za kroskurikularno i međupredmetno područje definirano na ishodima učenja

https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/smjernice_za_kroskurukularno_b.pdf

Nacionalni kurikulum, Republika Hrvatska

<http://www.kurikulum.hr/wp-content/uploads/2016/03/NKOO-1.pdf>

Tabele za procjenu znanja

<https://teaching.unsw.edu.au/assessment-rubrics>